

Investigating the Effect of Electronic Financial Literacy and Financial Confidence on the Financial Well-Being of Accounting Students with the Mediating Role of Financial Behavior

Nasim Shahmoradi^{1*}, Elham Abooei Mehrizi², Somayeh Shirgholami³

Received: 2024/12/05

Accepted: 2024/02/25

Research Paper

Extended Abstract

Background and Purpose: This study examines the interplay between electronic financial literacy (EFL), financial confidence, and financial well-being among Yazd accounting students, considering the mediating role of financial behavior. EFL refers to the knowledge and skills required to effectively use digital tools for financial management, such as online banking, budgeting apps, and financial investment platforms. Accounting students often encounter complex financial systems in their education and future careers. Mastery of EFL can improve their financial decision-making and adaptability to modern financial technologies. Financial confidence is the self-assuredness individuals possess regarding their financial knowledge and ability to manage finances effectively. Its impacts on students include enhancing proactive engagement with financial matters and reducing stress related to financial uncertainties. Financial well-being is a state wherein individuals feel secure and capable of meeting current and future financial obligations while enjoying life. Financial behavior is the actual practices and habits individuals adopt to manage their finances, such as saving, budgeting, investing, and spending.

Methodology: The study is a survey application. Structural equation modeling (SEM) was conducted using PLS software, while SPSS software was employed for providing complementary insights into the data. The statistical population of this research consisted of Yazd accounting students, and based on Cohen's formula, 195 students responded to the questionnaire. The sampling method in this research was stratified random sampling, with the data collected by field method. Respati's (2023) questionnaire was used, which consists of two parts: The first part deals with demographic questions, while the second part is related to measuring the variables of electronic financial literacy, which consists of 13 questions; financial confidence, encompassing 3 questions; financial well-being, covering 3 questions; and financial behavior, which capturing 5 questions.

1. Assistant Professor, Department of Accounting, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran (Corresponding Author). (Email: nasim.shahmoradi@iau.ac.ir)

2. PhD student, Department of Accounting, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran (Email: Elhamaboui@gmail.com)

3. Department of Accounting, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran (Email: shirgholami4270@gmail.com)

Findings: The results revealed the following key relationships: EFL positively influenced financial behavior by equipping students with the knowledge and skills needed to manage their finances effectively. Also, financial behavior emerged as a significant predictor of financial well-being, highlighting the importance of planned financial actions in achieving economic stability. Financial behavior mediated the relationship between both EFL and financial well-being, as well as financial confidence and financial well-being. Financial confidence significantly impacted both financial behavior and financial well-being, underscoring its role in promoting prudent financial decisions.

Discussion: The findings highlight the pivotal role of EFL in fostering responsible financial behaviors, particularly among accounting students who are future professionals in the financial sector and underline the need for practical interventions to integrate these skills into their professional training. Further, financial confidence was identified as a critical factor influencing students' ability to implement their financial knowledge effectively. These results align with previous studies (e.g., Respati et al., 2023; Aulia et al., 2023) that emphasize the integration of financial literacy programs into educational curricula. Standard Setters and educational institutions are encouraged to design targeted financial education programs that incorporate digital tools to enhance EFL and financial confidence among students. Universities could develop workshops on digital financial tools and confidence-building exercises as well as promote financial wellness programs to support students in adopting positive financial behaviors. The findings of this study highlight the significant interplay between electronic financial literacy, financial confidence, and financial well-being, with financial behavior serving as a vital mediator. EFL enhances students' ability to navigate digital financial tools, promoting better decision-making and financial management, directly contributing to their overall well-being. Financial confidence, characterized by trust in one's financial knowledge and decision-making abilities, was also shown to positively influence financial well-being, primarily by empowering students to take proactive financial actions. The mediating role of financial behavior underscores that knowledge and confidence alone are insufficient. Translating these attributes into actionable habits, such as budgeting and saving, is key to achieving financial stability. These results are consistent with behavioral finance theories that stress the importance of habits in bridging the gap between knowledge and outcomes. Practically, these findings call for universities to incorporate digital finance training into curricula and establish programs to boost financial confidence and behavior among students. This study underscores the importance of enhancing EFL and financial confidence to improve financial well-being. Financial behavior acts as a bridge connecting these variables, providing actionable insights for educators and Standard Setters. By fostering a robust foundation of financial knowledge and confidence, institutions can empower students to achieve long-term financial stability.

Keywords: Electronic Financial Literacy, Financial Behavior, Financial Confidence, Financial Well-Being, Accounting Students

JEL Classification: G53, I22, M41

بررسی تأثیر سواد مالی الکترونیکی و اطمینان مالی بر رفاه مالی دانشجویان حسابداری با نقش میانجی رفتار مالی

نسیم شاه مرادی^{۱*}، الهام ابوئی مهریزی^۲، سمیه شیرغلامی^۳

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۰۷

چکیده

رفتار مالی نسل جوان تأثیر بسیار زیادی بر اقتصاد جامعه در زمان حال و در آینده خواهد داشت. بنابراین، بسیار حائز اهمیت است که نسل جوان امروز سواد مالی الکترونیکی زیادی داشته باشند. هدف از پژوهش حاضر اندازه‌گیری تأثیر سواد مالی الکترونیکی و اطمینان مالی بر سطح رفاه مالی دانشجویان حسابداری با نقش میانجی نحوه رفتار مالی آن‌ها می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل دانشجویان حسابداری شهر یزد به تعداد نامعلوم می‌باشد که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی در دسترس و با استفاده از فرمول کوهن حداقل حجم نمونه مورد نیاز ۱۸۰ نفر تعیین گردید و در نهایت ۱۹۵ پرسش‌نامه برای تحلیل آماری استفاده شد. گردآوری داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه رسیپاتی و همکاران (۲۰۲۳) انجام شده و سپس داده‌ها با استفاده از معادلات ساختاری و رویکرد حداقل مربعات جزئی و با نرم‌افزار (Smart-PLS) تجزیه و تحلیل شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد وجود سواد مالی الکترونیکی منجر به بهبود رفتارهای مالی در دانشجویان گردیده است و اطمینان مالی نیز منجر به افزایش سطح رفاه مالی و توسعه رفتار مالی آنان شده است. همچنین رفتار مالی به‌عنوان متغیر میانجی بر بالا رفتن سطح رفاه مالی دانشجویان تأثیرگذار است.

کلیدواژه‌ها: سواد مالی الکترونیکی، رفتار مالی، رفاه مالی، اطمینان مالی، دانشجویان حسابداری یزد

طبقه‌بندی موضوعی: M41, I22, G53

۱. استادیار، گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران (نویسنده مسئول) (nasim.shahmoradi@iau.ac.ir)

۲. دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران (Elhamabouei@gmail.com)

۳. کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران (shirgholami4270@gmail.com)

مقدمه

سواد مالی نقش مهمی در تضمین ثبات اقتصادی و مالی، هم برای افراد و هم برای اقتصاد کشور ایفا می‌کند. (رسپاتی و همکاران^۱، ۲۰۲۳). سواد مالی الکترونیکی را می‌توان به‌عنوان سطح درک فرد از همه آن چیزی که به سواد مالی مربوط است و با استفاده از فناوری الکترونیک شناسایی کرد. این موضوع شامل توانایی استفاده از فناوری برای دسترسی به خدمات مالی، تصمیم‌گیری آگاهانه و محافظت در برابر تقلب مالی، درک نحوه استفاده از زیرساخت‌های بانکداری برخط، کیف پول‌های دیجیتال، برنامه‌های برنامه‌ریزی مالی برای مدیریت هزینه‌ها، سرمایه‌گذاری و همچنین شامل دانش شیوه‌های امنیت الکترونیک مانند حفاظت از اطلاعات شخصی و جلوگیری از سرقت هویت در عصر الکترونیک امروزی است. (مروانیا^۲، ۲۰۲۳). چگونگی رفتار مالی نه تنها به دانش مالی بلکه به اطمینان مالی نیز نیاز دارد. اطمینان مالی با نحوه رفتار مالی مرتبط است و بر برنامه‌ریزی و پس‌انداز تأثیر می‌گذارد. از طریق اطمینان مالی، نسل جوان می‌تواند رفتار مالی خود را مدیریت کند و در نتیجه رفاه آن‌ها تا حد زیادی به آن بستگی دارد (رسپاتی و همکاران، ۲۰۲۳). سلامت مالی که اغلب به‌عنوان رفاه مالی شناخته می‌شود، موضوع مهمی است که افراد را در تمام مراحل زندگی تحت تأثیر قرار می‌دهد. زمانی که فردی در وضعیت سلامت مالی قرار دارد، می‌تواند تعهدات مالی حال و آینده خود را انجام دهد، برای رویدادهای پیش‌بینی‌نشده زندگی آماده شود و آینده را تضمین کند. تصمیم‌گیری مالی عاقلانه مستلزم داشتن سواد مالی است که منجر به رفتار مالی برنامه‌ریزی‌شده می‌شود. اگر سیستم آموزشی بتواند اصول سواد مالی الکترونیکی را به نسل جوان بیاموزد، آن‌ها به درک لازم از سیستم مالی و مسائل مالی مجهز می‌شوند و می‌توانند به رشد اقتصادی فراگیر و توسعه پایدار کشور کمک کنند. همچنین کاهش سطح فقر از طریق افزایش رفاه مالی قابل‌دستیابی است (چیتی و همکاران^۳، ۲۰۲۴). بنابراین، در تحقیق حاضر به بررسی تأثیر سواد مالی الکترونیکی و اطمینان مالی بر رفاه مالی دانشجویان حسابداری با نقش میانجی نحوه رفتار مالی پرداخته شده است و به این سؤال پاسخ داده شد که تا چه اندازه سواد مالی الکترونیکی و اطمینان مالی بر سطح رفاه مالی دانشجویان حسابداری نقش دارند؟ و آیا نحوه رفتار مالی دانشجویان حسابداری در این رابطه، نقش میانجی دارد؟

سواد مالی الکترونیکی به چند دلیل دارای اهمیت می‌باشد: اولاً، کشور به‌سرعت در حال تبدیل شدن به یک اقتصاد الکترونیکی است، با افزایش قابل‌توجهی در پذیرش خدمات مالی دیجیتالی مانند بانکداری همراه، کیف پول الکترونیک و زیرساخت‌های پرداخت برخط، داشتن دانش و مهارت لازم برای استفاده مؤثر، ایمن و کارآمد از این خدمات برای افراد مهم است. ثانیاً، سواد مالی الکترونیکی می‌تواند به افزایش رفاه مالی افراد در کشور کمک کند، خدمات مالی الکترونیکی می‌تواند دسترسی به خدمات مالی را برای افرادی که به دلیل وجود مؤسسه‌های مالی سنتی خدمات ضعیفی دارند، فراهم کند و همچنین می‌تواند اطمینان حاصل کند که این افراد قادر به استفاده مؤثر از این خدمات هستند. تقویت سواد مالی الکترونیکی برای کاربران خدمات مالی الکترونیکی و جامعه رو به رشد ضروری است. ثالثاً، سواد مالی الکترونیکی می‌تواند به افراد در تصمیم‌گیری مالی آگاهانه کمک کند. (مروانیا، ۲۰۲۳). با این حال، علی‌رغم تکامل سریع امکانات الکترونیکی در صنعت مالی، دانش عمومی در حوزه مالی الکترونیک که به‌عنوان سواد مالی الکترونیکی نیز شناخته می‌شود، افزایش نیافته است. از آنجایی که سطح رفاه مالی افراد به

1. Respati et al.

2. Marvaniya

3. Chaity et al.

چگونگی رفتارهای آن‌ها بستگی دارد، درک رابطه‌ی حیاتی بین دانش مالی و رفتار مالی از اهمیت فراوانی برخوردار است. ترویج درک جامع از دانش مالی الکترونیکی، افراد را قادر می‌سازد تا انتخاب‌های آگاهانه داشته باشند، خطرات مرتبط با تراکنش‌های الکترونیکی را کاهش دهند و از ظرفیت کامل ابزارهای مالی الکترونیکی برای رفتار مالی خود به‌ویژه برای بزرگسالان و جوانانی مانند دانشجویان دانشگاه استفاده کنند (آزاریا و همکاران^۱، ۲۰۲۴). دانشجویان دانشگاه در برابر رفتار مصرفی آسیب‌پذیر هستند؛ زیرا الگوی مصرف افراد در سن دانش‌آموزی شکل می‌گیرد. علاوه بر این، دانشجویان به‌راحتی با تبلیغات متقاعد می‌شوند، دوستان خود را دنبال می‌کنند، غیر واقع‌بین هستند و تمایل دارند که هزینه‌های سنگینی پرداخت کنند. سواد مالی با سطح دانش فرد در مورد مفاهیم اساسی امور مالی و توانایی به‌کارگیری آن‌ها برای تصمیم‌گیری صحیح ارتباط دارد؛ بنابراین دانشجویان باید درک درستی از سواد مالی داشته باشند که تأثیر مثبتی بر چگونگی رفتارهای مالی آن‌ها داشته باشد (رسپاتی و همکاران، ۲۰۲۳). از آنجایی که آموزش مالی این ظرفیت را دارد که خودکارآمدی دانشجویان را به طور قابل‌توجهی بالا ببرد. تشخیص نقش عزت‌نفس و اطمینان مالی دانشجویان به‌عنوان یک متغیر کلیدی بسیار مهم است. (آزاریا و همکاران، ۲۰۲۴). بنابراین، توجه به سطح سواد مالی الکترونیکی و اطمینان مالی دانشجویان حسابداری و تأثیر آن‌ها بر رفاه مالی، این پژوهش را نسبت به سایر پژوهش‌ها متفاوت ساخته است. دانشجویان می‌توانند به‌راحتی با استفاده از تلفن‌های هوشمند خود به زیرساخت‌های مالی و خرید دسترسی داشته باشند. آموزش مالی می‌تواند به آنان کمک کند تا از هزینه‌های بیهوده جلوگیری کرده و حتی می‌توانند از فرصت‌ها برای پس‌انداز و سرمایه‌گذاری استفاده کنند. دست‌آورد این پژوهش به دانشجویان کمک می‌کند تا بتوانند از طریق افزایش سطح سواد مالی الکترونیکی خود، رفاه مالی خود را ارتقا بخشیده و در راستای مدیریت امور مالی خود بهتر تصمیم‌گیری کنند.

در این مقاله، ابتدا در مقدمه کلیات تحقیق ارائه شده است. در بخش دوم به بیان مبانی نظری درباره‌ی متغیرها پرداخته می‌شود و پیشینه‌های داخلی و خارجی تحقیق مطرح می‌گردد. در بخش سوم، روش پژوهش، روش گردآوری داده‌ها، ابزار گردآوری و نحوه‌ی تجزیه و تحلیل داده‌ها تشریح می‌شود. در بخش چهارم خلاصه‌ای از نتایج آماری و جدول‌های مربوط به تجزیه و تحلیل داده‌ها ارائه می‌گردد و در نهایت در بخش پنجم خلاصه‌ای از نتایج به‌دست‌آمده بیان می‌شود.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

سواد مالی الکترونیکی و رفاه مالی

سواد مالی الکترونیکی به سطح درک فرد در مورد خریده‌ها و پرداخت‌های برخط با استفاده از گزینه‌های مختلف پرداخته و همچنین به سیستم‌های بانکداری برخط اشاره دارد. سواد مالی الکترونیکی شامل دو مفهوم؛ یعنی سواد مالی و سیستم‌عامل‌های دیجیتال است. به این ترتیب، سواد مالی الکترونیکی را می‌توان به‌عنوان سواد مالی در فناوری مالی الکترونیکی تفسیر کرد. ویژگی‌های اجتماعی افراد به‌عنوان مثال: شرایط اجتماعی- اقتصادی مانند درآمد و تحصیلات، می‌تواند بر سطح سواد مالی الکترونیکی آن‌ها تأثیر بگذارد. می‌توان سواد مالی الکترونیکی را به‌عنوان آگاهی مناسب از ریسک‌های مالی الکترونیکی، کنترل ریسک و استفاده‌ی عالی از دانش محصول مالی الکترونیکی در نظر گرفت (رسپاتی و همکاران، ۲۰۲۳). امروزه روش‌های پرداخت دیجیتال، نرم‌افزارهای گوشی

¹. Azaria et al.

هوشمند و بانکداری اینترنتی به‌طور کامل نحوه مدیریت پول مردم را تغییر داده است. با استفاده از اتصال اینترنتی ایمن، کاربران بانکداری برخط می‌توانند طیف گسترده‌ای از عملیات مالی از جمله نظارت بر موجودی حساب‌ها و انجام نقل‌وانتقال را انجام دهند و به‌طور هم‌زمان، پرداخت‌های بین بانکی، کیف پول گوشی‌های هوشمند و ارزهای دیجیتال تنها تعدادی از راه‌هایی هستند که سیستم‌های پرداخت دیجیتال امکان تراکنش‌های الکترونیکی را فراهم می‌کنند. قوانین امنیتی قوی، مانند احراز هویت و رمزگذاری چندمرحله‌ای، از کاربران در برابر سرقت هویت و کلاهبرداری محافظت می‌کند (میر^۱، ۲۰۲۴). نوآوری‌های الکترونیک در امور مالی منجر به افزایش ابزارهای مالی پیچیده و نوآورانه شده است. از سویی دیگر نحوه رفاه مالی یک ساختار ذهنی است که تحت تأثیر سواد مالی، وضعیت مالی عینی و رضایت مالی فرد قرار می‌گیرد. شاخص‌های عینی و ذهنی رفاه مالی عبارت‌اند از درآمد، هزینه، بدهی، دارایی، دارایی خالص و نسبت بدهی به درآمد. افرادی که مدیریت رفتار مالی خوبی دارند از رفاه مالی برخوردار خواهند بود؛ زیرا می‌توانند درآمد و هزینه‌های خود را مدیریت کنند و از هزینه‌های بیهوده جلوگیری کنند و حتی به سرمایه‌گذاری و پس‌انداز فکر کنند. (رسپاتی و همکاران، ۲۰۲۳). رفاه مالی شرایطی است که در آن فرد می‌تواند نیازهای زندگی را در حال حاضر و آینده برآورده کند، با آینده احساس امنیت کند، از زندگی لذت ببرد و با نیازهای غیرمنتظره در آینده کنار بیاید؛ بنابراین افزایش رفاه مالی به معنای فقرزدایی بوده و بر جنبه‌های مختلف زندگی انسان تأثیر می‌گذارد. رفاه مالی می‌تواند بر سلامت و وضعیت روانی فرد تأثیر بگذارد. مشکلات در رفاه مالی می‌تواند روابط اجتماعی و ناراحتی عاطفی را تشدید کند. رفاه مالی نشان‌دهنده وضعیت مالی است که در آن فرد یا خانواده منابع کافی برای داشتن یک زندگی راحت را دارند و از نظر مالی سالم، شاد و فارغ از نگرانی باشند. یکی از مؤلفه‌های کلیدی رفاه مالی، سواد مالی است. درک، مهارت‌های مالی اولیه، اعتماد به نفس و انگیزه پایه‌های سواد مالی را تعیین می‌کند. دانش، مهارت‌ها و درک مالی اولیه در خانه و از طریق آموزش رسمی در مدرسه به دست می‌آید. درحالی‌که آثار ناشی از آموزش مالی در طول زمان کاهش می‌یابد (ایرامانی و لطفی^۲، ۲۰۲۱). بنابراین، دستیابی به رفاه مالی نه تنها به سواد مالی، بلکه به مهارت‌های الکترونیکی و توانایی مدیریت امور مالی در زیرساخت‌های الکترونیکی بستگی دارد (اولیا و همکاران^۳، ۲۰۲۳).

اطمینان مالی و رفتار مالی

اطمینان مالی، خودباوری است که برای تصمیم‌گیری درست مالی لازم است. اطمینان مالی یک احساس اعتماد به توانایی‌های مالی شخصی است، این اطمینان زمانی که تصمیم‌های مالی اتخاذ شده سودمند هستند، افزایش می‌یابد. اطمینان مالی، اعتقاد به دانش شخصی و توانایی مدیریت و کنترل امور مالی است. اعتماد و اطمینان برای عملکرد اقتصاد بسیار مهم است. خرج کردن، پس‌انداز، استقراض، سرمایه‌گذاری، به اطمینان مصرف‌کنندگان به اقتصاد آینده، امور مالی شخصی و اعتمادی که به مؤسسه‌های مالی مانند بانک‌ها، بیمه‌ها و شرکت‌های کارت اعتباری، سرمایه‌گذاری و صندوق‌های بازنشستگی دارند بستگی دارد. رفتار مالی شامل مدیریت پول، تصمیم‌گیری و رسیدگی به مسائل مالی است و تحت تأثیر عوامل مختلفی مانند تربیت، فرهنگ، شخصیت، تحصیلات، سطح درآمد و تجربیات شخصی قرار می‌گیرد. رفتار مالی نوعی فعالیت جاری، پویا و واکنشی با توانایی هدفمند و مدیریت ویژگی‌های مؤثر

1. Mir

2. Iramani & Lutfi

3. Aulia et al.

رفتار و منش سازگار محیط است و می‌تواند افراد و سازمان‌ها را به هدف مالی خود برساند (رسپاتی و همکاران، ۲۰۲۳). رفتار مالی پیش‌بینی‌کننده قوی برای میزان رفاه مالی در زندگی جوانان است و نحوه مدیریت منابع مالی شخصی با انجام اقدامات متفاوت را نشان می‌دهد. افراد جوان همیشه قادر به اتخاذ تصمیمات مالی صحیح نیستند. جوانانی که می‌توانند تصمیم‌های مالی درستی بگیرند، در آینده با مشکلات مالی مواجه نخواهند شد و رفتارهای مالی مناسبی از خود نشان خواهند داد (صبری و همکاران^۱، ۲۰۲۱).

سواد مالی، اطمینان مالی و میزان درآمد ظاهراً تحت تأثیر رفتار مالی یک شخص است. این احتمال وجود دارد که افراد با منابع درآمد بیشتر، رفتار مالی مسئولانه‌تری از خود نشان دهند. دانش مالی را می‌توان از طریق آموزش به‌دست آورد، از جمله آموزش رسمی در مدارس، سمینارها و آموزش و تعلیم غیررسمی از روش رفتار والدین، دوستان، تجربه کاری و شخصی. دانش مالی توانایی درک، تجزیه و تحلیل، مدیریت امور مالی برای تصمیم‌گیری‌های مالی صحیح و اجتناب از مشکلات مالی است. از جمله عواملی که برای اندازه‌گیری مالی رفتاری استفاده می‌شوند، دانش مالی و اطمینان مالی است. به‌طور کلی دانش مالی کمتر فرد ناشی از تحصیلات اندک است. آموزش خوب می‌تواند سواد مالی را بهبود بخشد که بر تصمیم‌گیری مالی مؤثرتر، اعتماد به نفس، نگرش یا احساس اطمینان نسبت به توانایی یک فرد تأثیرگذار باشد. (آریفین و همکاران^۲، ۲۰۱۷).

در ادامه به برخی پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه اشاره می‌گردد:

سعادت و یزدخواستی (۱۴۰۳) به بررسی تأثیر سواد مالی بر جامعه‌پذیری و خودکارآمدی دانش‌آموزان دوره متوسطه در افغانستان پرداختند. این پژوهش با روش توصیفی همبستگی انجام شد. جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر مزارشریف در سال ۱۴۰۰ بودند داده‌ها از طریق همبستگی و مدل معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار (۲۲ Spss) و (۲۲ Amos) تحلیل گردید. نتایج نشان داد که سواد مالی والدین بر سواد مالی دانش‌آموزان تأثیر دارد و سواد مالی با جامعه‌پذیری مالی و خودکارآمدی مالی نیز ارتباط دارد.

نعمتی و عسکری (۱۴۰۲) به بررسی تأثیر دانش مالی و رفتار مالی بر مسئولیت اجتماعی پرداختند. جامعه آماری این پایان‌نامه مدیران و کارشناسان بخش حسابداری شرکت‌های بورسی مستقر در استان فارس بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده از تحلیل عاملی و مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار اس‌پی‌اس‌اس و اسمارت پی‌ال‌اس استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد که دانش مالی بر مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها تأثیر معناداری دارد و رفتار مالی بر مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها اثرگذار است.

احقاقی و زیودار (۱۴۰۱)، تحقیقی با هدف بررسی تأثیر سواد مالی بر رفتار مالی حسابرسان ارشد مالیاتی با در نظر گرفتن نقش میانجی جامعه‌پذیری مالی انجام دادند. جامعه آماری پژوهش مشتمل بر کلیه حسابرسان ارشد مالیاتی اصفهان و شاهین‌شهر و میمه به تعداد ۱۴۲ نفر اعلام گردیده و داده‌های گردآوری‌شده براساس تحلیل مسیر معادلات ساختاری در نرم‌افزار (AMOS) تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد که سواد مالی حسابرسان ارشد مالیاتی بر رفتار مالی حسابرسان اثرگذار بوده است. همچنین نتایج آزمون سوبل بیانگر آن بود که سواد مالی بر رفتار مالی با نقش میانجی جامعه‌پذیری مالی، تأثیر دارد.

1. Sabri et al.

2. Arifin et al.

شهیر و همکاران (۱۴۰۱) در مورد ویژگی‌های شخصیتی، رفاه مالی و رفتار جامعه حسابداران رسمی ایران تحقیقی را انجام دادند. در این پژوهش نمونه آماری شامل ۳۳۳ نفر از اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران است. فرضیه‌ها به روش ضریب همبستگی پیرسون، آزمون‌های t و لوین، تحلیل عاملی تأییدی و مدل معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزارهای (SPSS 22) و (SMART PLS) آزمون شده‌اند. نتایج نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی با در نظر گرفتن متغیرهای جمعیت‌شناختی با رفاه مالی و رفتار مالی اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران رابطه معنادار و معکوس وجود دارد. همچنین نتایج پژوهش حاکی از وجود رابطه معنادار و مستقیم بین رفاه مالی و رفتار مالی می‌باشد.

محقق کیا و همکاران (۱۴۰۰) طی پژوهشی به بررسی سواد مالی و رابطه آن با رفتار مالی و نگرش مالی پرداختند. این پژوهش در بین نمونه‌ای شامل ۲۰۰ نفر از دانشجویان مؤسسه آموزش عالی پرندک بوده است، انجام گردید. به منظور تعیین میزان سواد مالی، رفتار مالی و نگرش مالی از پرسش‌نامه‌های استاندارد استفاده شده است و با نرم‌افزار (SPSS) تجزیه و تحلیل شده است. نتایج نشان داد که دانشجویان مؤسسه آموزش عالی پرندک از سطح سواد مالی نسبتاً خوبی برخوردار هستند و ارتباط معناداری بین سواد مالی با رفتار و نگرش مالی وجود دارد.

فرخ‌بخت فومنی و احمدزاده (۱۴۰۰)، سواد مالی و رفاه کارکنان مالی علوم پزشکی استان گیلان را باتوجه به نقش خودکارآمدی مالی بررسی کردند. جامعه آماری تحقیق شامل ۱۵۵ نفر از کارکنان شاغل در واحدهای مالی نظیر حسابداری، رئیس حسابداری، کارشناس مالی و کارشناس بودجه می‌باشد. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول و مرتبه دوم بوده است و از نرم‌افزارهای (Spss) و (Lisrel) برای تجزیه و تحلیل استفاده شده است. نتایج نشان داد سواد مالی بر خودکارآمدی مالی تأثیر مثبت و معناداری داشته است. سواد مالی و خودکارآمدی مالی بر رفاه تأثیر مثبت و معناداری دارد؛ همچنین سواد مالی از طریق خودکارآمدی مالی بر رفاه تأثیرش مثبت و معنادار است.

آریان و همکاران^۱ (۲۰۲۴) به تحلیل چگونگی تأثیر سواد مالی دیجیتال بر رفتار مالی در نسل هزاره اردن پرداختند. جامعه پژوهش شامل افرادی بود که بین سال‌های ۱۹۸۱ و ۱۹۹۶ متولد شده‌اند. پژوهش با روش پیمایشی و در بین ۶۲۷ فرد نسل هزاره از چندین شهر در اردن انجام گردید. برای برآورد رابطه بین متغیرهای تحقیق از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) استفاده شد و نتایج نشان داد که سواد مالی دیجیتال و ابعاد آن، یعنی دانش دیجیتال، تجربه دیجیتال، مهارت‌های دیجیتال و آگاهی دیجیتال تأثیر مثبتی بر رفتار مالی داشته است.

جانسون و همکاران^۲ (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان تأثیر سواد مالی دیجیتالی بر رفاه مالی از طریق رفتار خرج کردن، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری در اندونزی انجام دادند. این مطالعه یک نظرسنجی برخط بود که با حجم نمونه ۴۰۳ شرکت‌کننده انجام گرفته است. پرسش‌نامه برخط از شاخص‌هایی برای ارزیابی سواد مالی دیجیتال افراد، رفتار خرج کردن، رفتار پس‌انداز، رفتار سرمایه‌گذاری و رفاه مالی استفاده کرد که از طریق یک مطالعه مقطعی انجام شد. داده‌ها از طریق مدل معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس آزمون شدند و نتایج نشان داد سواد مالی دیجیتال با واسطه‌گری هزینه، پس‌انداز و رفتار سرمایه‌گذاری بر رفاه مالی اثرگذار است.

1. Aryan et al.

2. Jhonson et al.

زورایا و همکاران^۱ (۲۰۲۳) تأثیر سواد مالی بر رفاه مالی فعالان خانگی در شهر بنگکولو را بررسی کردند. جامعه آماری این پژوهش ۱۵۰ نفر از فعالان خانگی بوده که از طریق پرسش‌نامه، داده‌ها جمع‌آوری شده است. این پژوهش از نوع تحقیق توصیفی با داده‌های عددی است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار پی‌ال‌اس استفاده شد. نتایج نشان داد که رفتار مالی و دانش مالی تأثیر معنی‌داری بر رفاه مالی نداشتند در حالی که نگرش‌های مالی بر رفاه مالی فعالان خانوار تأثیر معنی‌داری نشان داده است.

کلارنس و پرتیوی^۲ (۲۰۲۳) به بررسی چگونگی تأثیر سواد مالی دیجیتال بر رفتار مدیریت مالی دانشجویانی پرداختند که از خدمات بانکداری دیجیتال در سورابایا استفاده می‌کنند. با استفاده از نرم‌افزار (SmartPLS 4) و تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات جزئی (PLS-SEM) تجزیه و تحلیل داده‌ها انجام شد. یافته‌های این مطالعه نشان داد سواد مالی دیجیتال تأثیر قابل توجهی بر رفتار خرج کردن و پس‌انداز دانشجویانی که از خدمات بانک دیجیتال در سورابایا استفاده می‌کنند، دارد.

اولیا و همکاران (۲۰۲۳) تحقیقی با هدف بررسی رابطه بین رفاه مالی و سواد مالی الکترونیکی با متغیر تعدیل‌کننده رفتار مالی انجام داده‌اند. داده‌های به‌دست‌آمده ۲۱۵ پاسخ‌دهنده در منطقه سوماترای غربی بود. این پژوهش از نوع تحلیل کمی-تبیینی با روش پیمایشی بوده و داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از برنامه‌های (SPSS) و (Smart-PLS) پردازش گردید. نتایج نشان داد تأثیر معناداری بین سواد مالی دیجیتال و رفاه مالی وجود دارد و رفتار مالی به طور قابل توجهی رابطه بین سواد مالی دیجیتال و رفاه مالی مردم در غرب سوماترا را تعدیل می‌کند.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به اینکه اهداف این پژوهش بررسی تأثیر سواد مالی الکترونیکی و اطمینان مالی بر میزان رفاه مالی است و پیش‌بینی می‌گردد که رفتار مالی نیز بر این متغیرها اثرگذار باشد، فرضیه‌ها به شرح زیر ارائه می‌گردد:

فرضیه اول: سواد مالی الکترونیکی بر رفتار مالی دانشجویان حسابداری اثرگذار است.

فرضیه دوم: رفتار مالی بر رفاه مالی دانشجویان حسابداری اثرگذار است.

فرضیه سوم: سواد مالی الکترونیکی از طریق رفتار مالی بر رفاه مالی دانشجویان حسابداری اثرگذار است.

فرضیه چهارم: اطمینان مالی بر رفتار مالی دانشجویان حسابداری اثرگذار است.

فرضیه پنجم: اطمینان مالی از طریق رفتار مالی بر رفاه مالی دانشجویان حسابداری اثرگذار است.

فرضیه ششم: اطمینان مالی بر رفاه مالی دانشجویان حسابداری اثرگذار است.

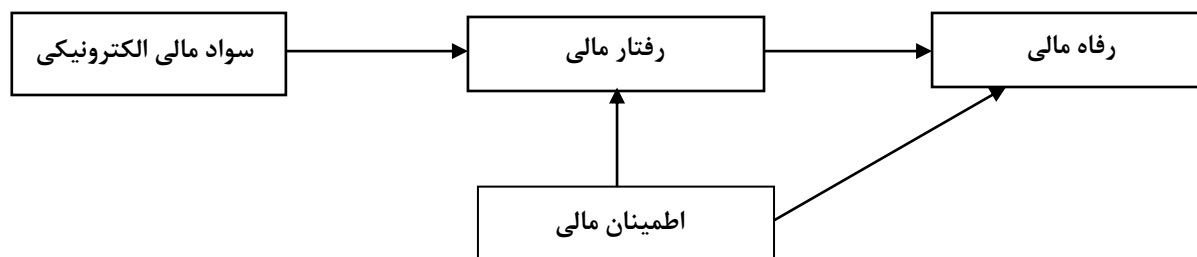
روش‌شناسی پژوهش

بنابر پژوهش دانایی‌فرد و همکاران (۱۳۸۳)، تحقیق کمی شامل یک رویکرد عددی یا آماری برای طراحی تحقیق است. پژوهش حاضر از لحاظ مبانی فلسفی پژوهش، اثبات‌گرایانه و از لحاظ جهت‌گیری کاربردی می‌باشد و همچنین رویکرد آن استقرایی و روش پژوهش کمی است که داده‌ها با استفاده از روش میدانی و با استفاده از راهبرد پیمایشی انجام می‌شود. هدف پژوهش توصیفی و ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه می‌باشد. جامعه آماری شامل دانشجویان

1. Zoraya et al.

2. Clarence & Pertiwi

شهر یزد است و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوهن به تعداد ۱۸۰ نفر محاسبه گردید که بر این اساس ۲۳۰ پرسش‌نامه بین جامعه آماری توزیع گردید که در نهایت ۱۹۵ پرسش‌نامه مورد قبول بود. روش گردآوری مبنای نظری و پیشینه‌ها، روش کتابخانه‌ای است. داده‌های به‌دست‌آمده از پرسش‌نامه‌ها در نرم‌افزار اکسل ذخیره گردیده و با استفاده از معادلات ساختاری و نرم‌افزار پی‌ال‌اس مورد تحلیل قرار گرفته است. مدل مفهومی متغیرهای پژوهش به شکل (۱) می‌باشد.

شکل (۱). مدل مفهومی پژوهش براساس پژوهش رسپاتی و همکاران (۲۰۲۳)

پرسش‌نامه از دو قسمت مجزا تشکیل شده که قسمت اول سؤالات جمعیت‌شناختی و قسمت دوم مربوط به متغیرهای پژوهش و براساس پژوهش رسپاتی و همکاران (۲۰۲۳)، می‌باشد. سواد مالی الکترونیکی با ۱۳ گویه، اطمینان مالی با ۳ گویه، رفاه مالی با ۳ گویه و رفتار مالی با ۵ گویه و با استفاده از طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای مورد سنجش قرار گرفته است.

همچنین ویژگی‌های جمعیت‌شناسی نمونه بررسی شده به شرح جدول (۱) می‌باشد.

جدول (۱). خلاصه نتایج آمار توصیفی مشخصات دموگرافیک

متغیر	گروه	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۷۶	۰/۳۹
	زن	۱۱۹	۰/۶۱
سن	بین ۱۸ تا ۲۴ سال	۶۱	۳۱/۳
	بین ۲۵ تا ۳۴ سال	۶۶	۳۳/۸
	بین ۳۵ تا ۴۴ سال	۳۸	۱۹/۵
	بین ۴۵ تا ۵۵ سال	۲۵	۱۲/۸
	بالتر از ۵۵ سال	۵	۲/۶
وضعیت شغلی	کمک‌حسابدار	۲۸	۱۴/۴
	حسابدار	۵۳	۲۷/۲
	سرپرست حسابداری	۱۵	۷/۷
	مدیر مالی	۹	۴/۶
	حسابرس	۸	۴/۱
	سایر	۸۲	۴۲/۱
دانشجوی مقطع	دیپلم و کاردانی	۱۳	۶/۷
	کارشناسی	۹۵	۴۸/۷

کارشناسی ارشد	۷۵	۳۸/۵
دکتر	۱۲	۶/۲
سابقه شغلی	۸۸	۴۵/۱
بین ۱ تا ۵ سال	۲۵	۱۲/۸
بین ۵ تا ۱۰ سال	۴۰	۲۰/۵
بین ۱۰ تا ۱۵ سال	۴۲	۲۱/۵
بیشتر از ۱۵ سال	۱۹۵	۱۰۰
جمع		

یافته‌های پژوهش

در این قسمت ابتدا نتایج توصیفی پژوهش ارائه گردیده و در ادامه نتیجه فرضیه‌ها ارائه می‌شود.

شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

نتایج میانگین، انحراف معیار و واریانس متغیرهای پژوهش به شرح جدول (۲) ارائه می‌گردد.

جدول (۲). خلاصه نتایج شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش				
متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	واریانس
سواد مالی الکترونیکی	۱۹۵	۳/۶۵۱	۰/۷۲۰	۰/۱۵۷
اطمینان مالی	۱۹۵	۳/۱۷۲	۰/۵۶۲	۰/۳۱۷
رفاه مالی	۱۹۵	۳/۰۷۶	۰/۷۴۳	۰/۵۲۲
رفتار مالی	۱۹۵	۳/۳۲۳	۰/۶۲۱	۰/۳۸۳

آزمون نرمال بودن متغیرها

با استفاده از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف و باتوجه به سطح معناداری که کوچک‌تر از ۰/۰۵ است، در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض نرمال بودن متغیرهای اطمینان مالی و رفاه مالی تأیید شدند و در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض نرمال بودن متغیرهای سواد مالی الکترونیکی و رفتار مالی رد شدند.

جدول (۳). خلاصه نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف				
متغیر	تعداد	آماره Z	سطح معناداری sig	نتیجه
سواد مالی الکترونیکی	۱۹۵	۱/۳۶۳	۰/۰۴۶	غیرنرمال
اطمینان مالی	۱۹۵	۰/۰۳۵	۰/۲۰۰	نرمال
رفاه مالی	۱۹۵	۰/۰۳۱	۰/۲۰۰	نرمال
رفتار مالی	۱۹۵	۲/۰۵۶	۰/۰۰۱	غیرنرمال

آمار استنباطی

تحلیل‌های استنباطی شامل آزمون مدل بیرونی (مدل اندازه‌گیری)، آزمون‌های سنجش پایایی، آزمون‌های سنجش روایی، آزمون مدل درونی (مدل ساختاری)، ارزیابی برازش و کیفیت مدل و آزمون فرضیه‌های پژوهش به ترتیب در ادامه ارائه می‌گردد.

آزمون مدل بیرونی (مدل اندازه‌گیری)

در روش‌شناسی مدل معادلات ساختاری، ابتدا به ساکن لازم است تا روایی سازه مورد مطالعه قرار گیرد. به این شکل که اگر مقدار آماره t بالاتر از ۱/۹۶ و مقادیر P کوچک‌تر از ۰/۰۵ و بار عاملی بزرگ‌تر از ۰/۷ باشد. در این صورت این گویه از دقت لازم برای اندازه‌گیری آن سازه یا متغیر مکنون برخوردار است. در جدول (۴) مقادیر بار عاملی برای گویه‌های هر متغیر آورده شده است.

جدول (۴). نتایج بررسی مقادیر بار عاملی سؤالات برای متغیرهای پژوهش

متغیر	گویه	بار عاملی	انحراف معیار	آماره t	مقادیر P
رفتار مالی	FBQ1	۰/۷۸۶	۰/۰۳۴	۲۳/۴۴۹	۰/۰۰۰
	FBQ2	۰/۷۶۷	۰/۰۳۲	۲۳/۶۴۳	۰/۰۰۰
	FBQ3	۰/۸۴۱	۰/۰۲۴	۳۵/۱۰۹	۰/۰۰۰
	FBQ4	۰/۷۶۱	۰/۰۳۵	۲۱/۵۴۲	۰/۰۰۰
	FBQ5	۰/۷۳۸	۰/۰۴۴	۱۶/۷۵۱	۰/۰۰۰
اطمینان مالی	FCQ1	۰/۸۸۷	۰/۰۲۰	۴۵/۴۰۰	۰/۰۰۰
	FCQ2	۰/۹۰۲	۰/۰۱۵	۶۰/۸۴۸	۰/۰۰۰
	FCQ3	۰/۸۳۶	۰/۰۲۸	۳۰/۴۰۶	۰/۰۰۰
سواد مالی الکترونیکی	FDLQ1	۰/۴۰۷	۰/۰۷۸	۵/۲۰۸	۰/۰۰۰
	FDLQ2	۰/۴۴۴	۰/۰۸۶	۵/۲۳۲	۰/۰۰۰
	FDLQ3	۰/۶۸۴	۰/۰۵۷	۱۲/۱۶۱	۰/۰۰۰
	FDLQ4	۰/۷۱۶	۰/۰۵۰	۱۴/۲۰۰	۰/۰۰۰
	FDLQ5	۰/۷۱۷	۰/۰۴۷	۱۵/۲۶۲	۰/۰۰۰
	FDLQ6	۰/۷۵۵	۰/۰۳۵	۲۱/۵۱۰	۰/۰۰۰
	FDLQ7	۰/۷۶۳	۰/۰۳۳	۲۳/۱۲۲	۰/۰۰۰
	FDLQ8	۰/۷۷۶	۰/۰۳۷	۲۰/۹۴۵	۰/۰۰۰
	FDLQ9	۰/۷۵۴	۰/۰۴۸	۱۵/۸۵۲	۰/۰۰۰
	FDLQ10	۰/۷۴۷	۰/۰۳۹	۱۹/۰۸۴	۰/۰۰۰
	FDLQ11	۰/۷۲۲	۰/۰۵۰	۱۴/۴۲۴	۰/۰۰۰
	FDLQ12	۰/۵۸۷	۰/۰۶۵	۹/۰۹۲	۰/۰۰۰
	FDLQ13	۰/۷۲۰	۰/۰۴۳	۱۶/۹۵۱	۰/۰۰۰
رفتار مالی	FWQ1	۰/۹۰۶	۰/۰۱۴	۱۶/۲۳۲	۰/۰۰۰
	FWQ2	۰/۸۸۶	۰/۰۱۹	۴۵/۷۵۵	۰/۰۰۰
	FWQ3	۰/۸۵۵	۰/۰۲۱	۴۰/۲۸۲	۰/۰۰۰

آزمون سنجش پایایی

نتایج آزمون پایایی به سه روش: ضرایب آلفای کرونباخ، (ρ_A) و پایایی مرکب در جدول (۵) نشان داده شده است. مقدار آلفای کرونباخ و (ρ_A) و پایایی ترکیبی بیشتر از ۰/۷ نشانگر پایایی قابل قبول است، بنابراین پایایی مدل اندازه‌گیری مورد تأیید قرار گرفته است.

جدول (۵). مقادیر شاخص‌های سنجش پایایی

متغیر	آلفای کرونباخ ($>0/7$)	ضریب Rho ($>0/7$)	پایایی ترکیبی ($>0/7$)
اطمینان مالی	۰/۸۴۷	۰/۸۵۷	۰/۹۰۸
رفاه مالی	۰/۸۷۳	۰/۸۸۴	۰/۹۲۲
رفتار مالی	۰/۸۵۲	۰/۸۵۴	۰/۸۹۴
سواد مالی الکترونیکی	۰/۹۲۱	۰/۹۲۴	۰/۹۳۴

آزمون سنجش روایی

روایی همگرا

در جدول (۶) مقدار ضریب برای هریک از سازه‌ها ارائه شده است. از آنجاکه مقدار (AVE) برای همه متغیرها بیشتر از ۰/۵ است؛ بنابراین روایی همگرای مدل اندازه‌گیری در این آزمون تأیید می‌گردد.

جدول (۶). مقادیر میانگین استخراج شده (AVE)

متغیر	میانگین واریانس استخراج شده (AVE) ($>0/5$)
اطمینان مالی	۰/۷۶۷
رفاه مالی	۰/۷۹۸
رفتار مالی	۰/۶۲۸
سواد مالی الکترونیکی	۰/۵۸۵

روایی واگرا

روایی واگرا از سه طریق بارهای عاملی متقاطع، فورنل و لارکر و شاخص (HTMT) سنجیده می‌شود. در ادامه به بررسی هر یک از این شاخص‌ها پرداخته شده است.

بار عاملی متقاطع

نتایج ارائه شده در جدول (۷) نشان می‌دهد که مقدار بار عاملی هر سؤال در متغیر خودش بیشتر از سایر متغیرها هست، بنابراین آزمون بار متقاطع تأیید می‌شود.

جدول (۷). روش بارهای عاملی متقاطع

	اطمینان مالی	رفاه مالی	رفتار مالی	سواد مالی الکترونیکی
FBQ1	۰/۶۳۳	۰/۶۱۷	۰/۷۹۶	۰/۵۰۶
FBQ2	۰/۶۰۲	۰/۵۵۷	۰/۷۸۴	۰/۴۲۸
FBQ3	۰/۶۶۱	۰/۶۷۳	۰/۸۳۷	۰/۳۵۱
FBQ4	۰/۵۴۹	۰/۵۱۶	۰/۷۹۸	۰/۴۹۷
FBQ5	۰/۵۸۰	۰/۵۱۰	۰/۷۴۵	۰/۴۶۰
FCQ1	۰/۸۸۴	۰/۶۳۹	۰/۶۹۴	۰/۳۴۵
FCQ2	۰/۹۰۱	۰/۶۶۴	۰/۶۵۹	۰/۳۳۸
FCQ3	۰/۸۴۰	۰/۶۳۹	۰/۶۵۶	۰/۴۶۰

۰/۷۰۲	۰/۴۲۱	۰/۲۷۱	۰/۳۶۵	FELQ3
۰/۷۵۲	۰/۴۴۱	۰/۲۶۳	۰/۳۵۱	FELQ4
۰/۷۷۲	۰/۴۲۵	۰/۳۵۲	۰/۳۴۹	FELQ5
۰/۸۰۰	۰/۴۳۲	۰/۳۸۶	۰/۳۴۱	FELQ6
۰/۷۹۸	۰/۵۲۵	۰/۴۱۰	۰/۴۲۷	FELQ7
۰/۸۱۳	۰/۴۲۹	۰/۲۶۳	۰/۲۹۶	FELQ8
۰/۷۶۹	۰/۴۳۶	۰/۴۱۷	۰/۳۴۴	FELQ9
۰/۷۶۵	۰/۴۱۲	۰/۳۴۶	۰/۳۳۲	FELQ10
۰/۷۰۸	۰/۳۶۲	۰/۳۹۱	۰/۳۱۱	FELQ11
۰/۷۶۵	۰/۴۰۹	۰/۳۰۲	۰/۱۹۴	FELQ13
۰/۴۹۲	۰/۶۲۵	۰/۹۱۵	۰/۶۷۹	FWQ1
۰/۴۰۶	۰/۶۸۹	۰/۸۹۲	۰/۶۶۵	FWQ2
۰/۲۹۶	۰/۶۳۶	۰/۸۷۲	۰/۶۹۲	FWQ3

روش فورنل و لارکر

نتایج ارائه شده در جدول (۸) حاکی از آن است که سازه‌ها (متغیرهای مکنون) در مدل، تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارند تا با سازه‌های دیگر و این به آن معنی است که روایی واگرایی مدل در حد مناسبی است.

جدول (۸). روایی واگرا براساس معیار فورنل و لارکر

سود مالی الکترونیکی	رفتار مالی	رفاه مالی	اطمینان مالی	
			۰/۸۷۶	اطمینان مالی
		۰/۸۹۳	۰/۷۶۰	رفاه مالی
	۰/۷۹۳	۰/۷۲۸	۰/۷۶۵	رفتار مالی
۰/۷۶۵	۰/۵۶۵	۰/۴۴۵	۰/۴۳۶	سود مالی الکترونیکی

شاخص HTMT

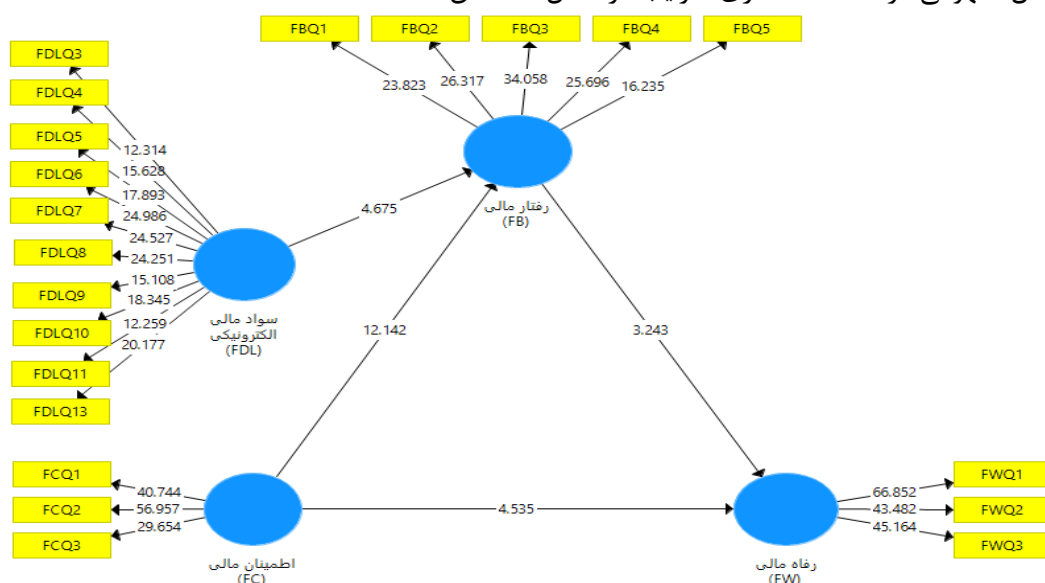
در جدول ۹ مقادیر شاخص (HTMT) مشخص شده است که همه مقادیر کمتر از ۰/۹ است؛ بنابراین روایی واگرایی مدل تأیید می‌شود.

جدول (۹). روایی واگرا براساس معیار HTMT

سود مالی الکترونیکی	رفتار مالی	رفاه مالی	اطمینان مالی	
				اطمینان مالی
			۰/۸۸۳	رفاه مالی
	۰/۸۴۰		۰/۸۹۸	رفتار مالی
۰/۶۳۵	۰/۴۹۷		۰/۴۸۹	سود مالی الکترونیکی

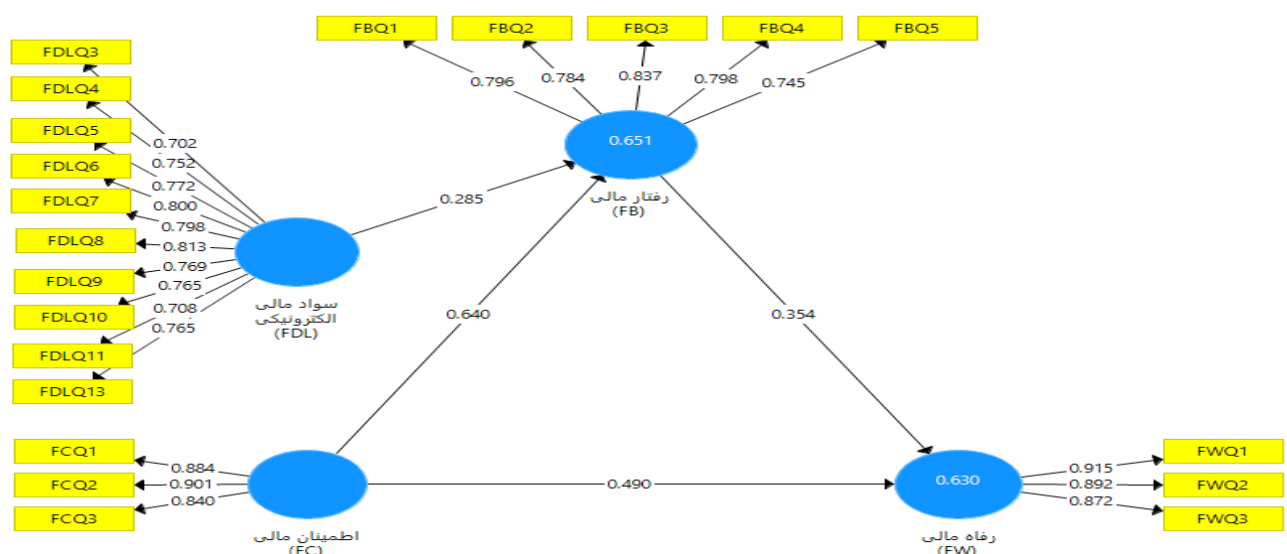
خروجی‌های مدل اصلی (ضرایب مسیر و آماره t)

با استفاده از مدل درونی می‌توان به بررسی فرضیه‌ها پرداخت. با مقایسه مقدار t محاسبه‌شده برای ضریب هر مسیر می‌توان فرضیه را تأیید یا رد نمود. بدین ترتیب اگر مقدار قدرمطلق آماره t بزرگ‌تر از ۱/۹۶ گردد، در سطح اطمینان ۹۵٪ و در صورتی که مقدار آماره t بیشتر از ۲/۵۸ گردد، در سطح اطمینان ۹۹٪، ضریب مسیر معنادار است. نتایج آزمون مدل مفهومی در حالت معناداری ضرایب در شکل (۲) نشان داده شده است.

شکل (۲). مدل اصلی در حالت اعداد معناداری (t_value)

اعداد موجود بر روی مسیرها نشانگر مقدار (t_value) برای هر مسیر است. برای بررسی معنادار بودن ضرایب مسیر لازم است تا مقدار t هر مسیر بیشتر از ۱/۹۶ شود. در این تحلیل مقدار آماره t برای کلیه مسیرها، بیشتر از ۱/۹۶ بوده و در نتیجه در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار هستند.

شکل (۳). مدل اصلی در حالت ضرایب مسیر

ارزیابی برازش و کیفیت مدل

به‌منظور بررسی قدرت پیش‌بینی متغیرهای وابسته در مدل از آزمون‌های (R^2) ، (F^2) استفاده شده است. برای سنجش برازش کلی مدل از بین شاخص‌ها، شاخص‌های نیکویی برازش (GOF) ^۱، $(SRMR)$ ، (NFI^2) ، (RMS) و $THEHA^3$ بررسی شده است.

متغیرهای رفتار مالی و رفاه مالی به ترتیب با مقادیر ضریب تعیین (R^2) ۰/۶۵۱ و ۰/۶۳۰ دارای قدرت تبیین‌پذیری متوسط هستند.

شاخص F^2 برای یک متغیر مستقل، میزان تغییرات در برآورد متغیر وابسته را زمانی که اثر آن متغیر حذف شود نشان می‌دهد. اندازه تأثیر مسیر اطمینان مالی با رفاه مالی ۰/۲۶۹ و ضعیف و مسیر اطمینان مالی با رفتار مالی ۰/۹۵۲ و قوی می‌باشد. همچنین اندازه تأثیر مسیر رفتار مالی با رفاه مالی ۰/۱۴۰ و ضعیف و مسیر سواد مالی الکترونیکی با رفتار مالی ۰/۱۸۹ و قوی است.

همچنین قدرت پیش‌بینی متغیرهای مکنون درون‌زا با معیار ضریب تعیین (Q^2) برای رفتار مالی و رفاه مالی با مقادیر ۰/۳۷۷ و ۰/۴۶۹ در سطح قوی می‌باشد که بیانگر برازش مناسب برای مدل ساختاری هستند و مقدار (GOF) محاسبه شده برای پژوهش ۰/۶۶۶ است که برازش قوی مدل پژوهش را مشخص می‌کند.

شاخص‌های $(SRMR)$ ، (NFI) ، (RMS) و $THEHA$ برای سنجش کلی مدل استفاده می‌شود. مقادیر بین ۰/۰۸ و ۰/۱ برای $(SRMR)$ ، مقادیر بیشتر از ۰/۹ برای (NFI) و مقادیر کمتر از ۰/۱۲ برای (RMS) و $THEHA$ نشان‌دهنده برازش مناسب هستند که مقادیر به‌دست‌آمده در پژوهش به ترتیب ۰/۰۷۶، ۰/۷۴۲ و ۰/۱۷۹ می‌باشد و نشان‌دهنده برازش مناسب هستند.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

باتوجه به آزمون‌های انجام شده و نتایج ارائه‌شده، خلاصه بررسی فرضیه‌های تحقیق به شرح جدول (۱۰) به‌دست‌آمده است.

جدول (۱۰). خلاصه بررسی فرضیه‌های تحقیق

نتیجه	مقادیر P	آماره t	خطای استاندارد	ضریب مسیر	
تأیید	۰/۰۰۰	۴/۶۷۵	۰/۰۶۱	۰/۲۸۸	سواد مالی الکترونیکی ← رفتار مالی
تأیید	۰/۰۰۱	۳/۲۴۳	۰/۱۱۰	۰/۳۵۶	رفتار مالی ← رفاه مالی
تأیید	۰/۰۰۰	۱۲/۱۴۲	۰/۰۵۳	۰/۶۴۱	اطمینان مالی ← رفتار مالی
تأیید	۰/۰۰۰	۴/۵۳۵	۰/۱۰۸	۰/۴۸۷	اطمینان مالی ← رفاه مالی
تأیید	۰/۰۱۳	۲/۴۷۵	۰/۰۴۱	۰/۱۰۳	سواد مالی الکترونیکی ← رفتار مالی ← رفاه مالی
تأیید	۰/۰۰۲	۳/۱۶۰	۰/۰۷۲	۰/۲۲۸	اطمینان مالی ← رفتار مالی ← رفاه مالی

پس از بررسی و تأیید مدل اصلی، فرضیه‌های مدل پژوهش ارزیابی شدند و اگر مقدار قدرمطلق آماره t کوچک‌تر از مقدار ۱/۹۶ باشد فرض صفر نتیجه گرفته می‌شود و در صورتی که مقدار قدرمطلق آماره t بزرگ‌تر از مقدار ۱/۹۶

1. Square Root Mean Residual
2. Normed Fit Index
3. Root Mean Squared Theta

باشد فرض صفر رد می‌شود. نتایج آزمون سوبل و مقادیر آماره D برای متغیرهای میانجی نشان‌دهنده اثر میانجیگری کامل متغیر رفاه مالی می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج بررسی فرضیه اول نشان داد سواد مالی الکترونیکی دانشجویان منجر به بهبود رفتارهای مالی آنان می‌گردد. سهولت دسترسی به خدمات مالی از طریق فناوری‌های نوین مستلزم تعمیق سواد مالی الکترونیکی برای استفاده مؤثر از آن‌ها و کنترل رفتارهای مالی مانند استقراض بیش از حد، چگونگی پس‌انداز، تصمیم‌های سرمایه‌گذاری و اجتناب از سوءاستفاده از داده‌های شخصی است. نتایج حاکی از آن است که ارتقای سواد مالی الکترونیکی از طریق دانش مالی، دانش الکترونیک، آگاهی از خدمات مالی الکترونیک، دانش عملی استفاده از خدمات مالی الکترونیک و تصمیم‌گیری در مورد خدمات مالی الکترونیک می‌تواند به ارتقای رفتارهای مالی افراد کمک کند. با درک نقش محوری سواد مالی الکترونیکی و تأثیر عمیق آن بر رفتار مالی، سیاست‌گذاران و مؤسسه‌های مالی به ابداع ارتباطات هدفمند ترغیب می‌شوند که شامل برنامه‌های آموزشی، منابع برخط و خلاقیت‌های آموزشی می‌باشد و برای افزایش مهارت افراد در درک ابزارها و فناوری‌های مالی الکترونیک طراحی می‌شوند. نتایج این فرضیه با مطالعات **اولیا و همکاران (۲۰۲۳)** همسو می‌باشد. به دانشگاه‌ها و فعالان حوزه آموزش جوانان پیشنهاد می‌گردد از طریق آموزش سواد مالی الکترونیکی، رفتار مالی دانشجویان را بهبود بخشند. همچنین با ارتقا دانش خدمات مالی دانشجویان حسابداری و آموزش استفاده صحیح از نرم‌افزارهای گوشی همراه، سطح رفتار مالی آن‌ها را ارتقا دهند تا پیامدهای ناشی از رفتارهای مالی مخاطره‌آمیز کاهش یابد.

نتایج بررسی فرضیه دوم نشان داد که چگونگی رفتار مالی بر میزان رفاه مالی اثرگذار است. توجه به سطح رفاه مالی در بین دانشجویان، آموزش مالی و سایر راهبردهای اطلاع‌رسانی با هدف ترویج شیوه‌های مالی کاربردی از اهمیت فراوانی برخوردار است. رفتار پس‌انداز، رفتار خرید، برنامه‌ریزی بلندمدت و کوتاه‌مدت که همه از عوامل مؤثر بر رفتار مالی هستند در میزان رفاه مالی افراد اثرگذار هستند و بر وضعیت مالی و مهارت‌های مدیریت مالی به صورت مستقیم نیز مؤثر می‌باشند و اساساً افرادی که در امور مالی مسئولانه‌تر عمل می‌کنند و تعهد خود را به برنامه‌ریزی مالی نشان می‌دهند، برای دستیابی به رفاه مالی بیشتر مستعد هستند. نتایج این آزمون با تحقیق **اولیا و همکاران (۲۰۲۳)** و **گوسال و همکاران^۱ (۲۰۲۳)** هم‌جهت می‌باشد. در این راستا پیشنهاد می‌گردد دانشجویان از دسترسی به مشاوره در محیط دانشگاه برای کمک به تصمیم‌گیری در مورد مسائل مالی بهره‌مند شوند. نتایج می‌تواند برای توسعه برنامه‌های آموزش مالی عملی استفاده شود که دانش و مهارت‌های مالی مثبت را به دانشجویان ارائه می‌دهد و رفاه مالی آن‌ها را بهبود می‌بخشد.

نتایج بررسی فرضیه سوم پژوهش نشان داد سواد مالی الکترونیکی قوی‌تر از طریق رفاه مالی نیز منجر به بهبود رفتار مالی در دانشجویان می‌گردد. به بیان دیگر، وجود سواد مالی الکترونیکی منجر به بروز رفتارها و واکنش‌های مالی مثبت و سازنده گردیده که در نتیجه آن، رفاه مالی افراد بهبود می‌یابد. در جهت افزایش رفاه مالی و بهبود وضعیت زندگی مالی دانشجویان، می‌توان از عوامل مؤثر بر رفتارهای مالی بهره برد که از آن جمله، بهبود سواد مالی الکترونیکی از طریق دانش مالی، آگاهی از خدمات مالی الکترونیکی می‌باشند و می‌توان گفت سواد مالی الکترونیکی

نقش مهمی در دستیابی به سطوح بالای رفاه مالی ایفا می‌کند. از آنجایی که در آینده جوامع به دیجیتالی کردن بیشتر خدمات مالی ادامه خواهند داد، ارائه پشتیبانی و منابع لازم برای اطمینان از اینکه هیچ‌کس به دلیل پیشرفت‌های فناوری و عدم سواد استفاده از فناوری‌ها از خدمات مالی مستثنی نمی‌شود، ضروری است. نتایج این فرضیه با تحقیق **اولیا و همکاران (۲۰۲۳)** همسو می‌باشد. به دانشگاهیان و فعالان در حوزه آموزش پیشنهاد می‌گردد به نقش حیاتی برنامه‌های آموزشی با هدف افزایش سواد مالی الکترونیکی در میان دانشجویان توجه شود تا با افزایش مهارت دانشجویان در استفاده از سکوها الکترونیک برای برنامه‌ریزی مالی، بودجه‌بندی و تصمیم‌گیری، رفتارهای آنان اصلاح شود و منجر به بهبود رفاه مالی آن‌ها گردد.

نتایج بررسی فرضیه چهارم پژوهش نشان داد اطمینان مالی نیز منجر به بهبود رفتار مالی می‌گردد. فردی که سواد مالی پایین، اما اطمینان مالی زیادی داشته باشد، تمایل بیشتری به انجام رفتارهای مخاطره‌آمیز مالی دارد. اطمینان مالی نقش اساسی در مدیریت رفتار مالی ایفا می‌کند. وقتی فردی اعتماد به نفس قوی دارد، تمایل دارد رفتار خود را به‌خصوص در زمینه مالی به‌خوبی و برنامه‌ریزی شده مدیریت کند. تغییر باور، اعتماد به نفس، آینده‌باوری و شکوفایی در آینده از جمله مواردی هستند که میزان اطمینان مالی افراد را در جهت بهبود رفتارهای مالی مثل رفتار پس‌انداز و رفتارهای عقلایی در خرید را افزایش می‌دهند. نتایج این فرضیه با تحقیق **اولیا و همکاران (۲۰۲۳)** همسو و هم‌جهت می‌باشد. به مشاوران حوزه آموزش و دانشگاهیان پیشنهاد می‌شود که راه‌های افزایش اطمینان مالی در افراد را در نظر بگیرند تا از این طریق به بهبود رفتارهای مالی دانشجویان و نسل جوان کمک نمایند.

نتایج بررسی فرضیه پنجم پژوهش نشان داد رفتار مالی رابطه بین اطمینان مالی و رفاه مالی را تقویت می‌نماید. رفاه دانشجویان زمانی حاصل می‌شود که اعتماد قوی به امور مالی خود داشته باشند. معمولاً دانشجویانی که بتوانند رفتار مالی خود را به‌خوبی مدیریت کنند، از اعتماد به نفس قوی‌تری برخوردار هستند و همین اعتماد به نفس قوی می‌تواند بر بهبود رفاه مالی آنان در حال و آینده تأثیر به‌سزایی بگذارد. وجود اطمینان مالی منجر به بروز رفتار مالی مناسب در مواجهه با موقعیت‌هایی که نیاز مدیریت دارد می‌شود که در همین راستا رفاه مالی افراد افزایش می‌یابد. در نتیجه می‌توان در جهت ارتقای رفاه مالی و بهبود رفتار مالی افراد، از عوامل مؤثر بر اعتماد به نفس استفاده نمود که میزان اطمینان مالی را در آنان تقویت کند. نتیجه این فرضیه با تحقیق **اولیا و همکاران (۲۰۲۳)** هم‌جهت می‌باشد؛ همچنین این یافته با مطالعه انجام‌شده **جانسون و همکاران (۲۰۲۳)** منطبق است. در این راستا به کارشناسان آموزش و استادان دانشگاه پیشنهاد می‌شود تلاش گردد تا سطح اطمینان مالی دانشجویان با آموزش‌های لازم تقویت شود. آموزش‌هایی کاربردی در جهت افزایش اعتماد به نفس آن‌ها نسبت به تضمین آینده مالی که بر رفاه مالی دانشجویان در حال و آینده تأثیر به‌سزایی می‌گذارد.

بررسی فرضیه ششم پژوهش نشان داد اطمینان مالی منجر به تقویت رفاه مالی دانشجویان می‌گردد. برای رسیدن به رفاه مالی، خودکنترلی قوی از بعد مالی و عاطفی مورد نیاز است. زمانی که اعتماد به نفس اندک باشد، اضطراب ایجاد شده و بر وضعیت مالی افراد اثرگذار است. نتایج به‌دست‌آمده همچنین حاکی از آن است که آینده مالی دانشجویان می‌تواند تحت تأثیر اعتماد به توانایی آن‌ها در مدیریت امور مالی تغییر کند. نتایج با پژوهش **اولیا و همکاران (۲۰۲۳)** همسو و هم‌جهت است. به دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزشی پیشنهاد می‌گردد برنامه‌های آموزشی و کنفرانس‌هایی در جهت افزایش اطمینان مالی دانشجویان نسبت به آینده مالی در نظر گرفته و برگزار گردد و یا در برنامه‌های درسی و یا کارگاه‌ها به صورت مجزا به دانشجویان آموزش داده شود.

References

- Arifin, A. Z., Kevin, K., & Siswanto, H. P. (2017). The influence of financial knowledge, financial confidence, and income on financial behavior among the workforce in Jakarta. *MIX: Jurnal Ilmiah Manajemen*, 7(1), 154883.
- Aryan, L. A., Alsharif, A., Alquqa, E. K., Ebbini, A., Mohammad, M., Alzboun, N., ... & Shelash Al-Hawary, S. I. (2024). How digital financial literacy impacts financial behavior in Jordanian millennial generation. *International Journal of Data and Network Science*, 8(1), 117-124.
- Aulia, A., Rahayu, R., & Bahari, A. (2023). The influence of digital financial literacy on financial well-being with financial behavior as a moderation variable: Communities in West Sumatra. *Jurnal Akuntansi*, 13(2), 141-149.
- Azaria, C., Susilaningih, S., & Sudarno, S. (2024). An Integrated Perspective: The Impact of Digital Financial Knowledge and Self-Esteem on Financial Behavior in the Lives of College Students. *Jurnal Kependidikan: Jurnal Hasil Penelitian dan Kajian Kepustakaan di Bidang Pendidikan, Pengajaran dan Pembelajaran*, 10(1), 48-55.
- Chaity, N. S., Kabir, S. B., Akhter, P., & Bokhari, R. P. (2024). How Financial Literacy Impacts Financial Well-Being: The Influence of Financial and Technical Efficacy. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 14(2), 207-217.
- Clarence, J., & Pertiwi, D. (2023). Financial Management Behavior Among Students: The Influence of Digital Financial Literacy. *International Journal of Financial and Investment Studies (IJFIS)*, 4(1), 9-16.
- Ehqaqi, F. & Zivodar, Z. (2023). The effect of financial literacy on the financial behavior of senior tax auditors considering the mediating role of financial socialization. *Financial and Behavioral Research in Accounting*, 3(2). (In Persian)
- Farrokh Bakht Foumani A., & Ahmadzadeh Z. (2022). The relationship between financial literacy and employee well-being with regard to the role of financial self-efficacy (Case study: financial staff of medical sciences in Guilan province). *Scientific Journal of Modern Research Approaches in Management and Accounting*, 5 (18), 136-150. (In Persian)
- Iramani, R., & Lutfi, L. (2021). An integrated model of financial well-being: The role of financial behavior. *Accounting*, 7(3), 691-700.
- Jhonson, B., Andriani, R., Noviana, I., & Tamara, D. (2023). The influence of digital financial literacy on financial well-being through spending, saving, and investment behavior in Indonesia. *Journal Of Business Studies and Mangement Review*, 6(2), 157-168.
- Marvaniya, N. M. (2023). A Study of Conceptual Framework and Need of Digital Financial Literacy in India. *Journal of Research in Business and Management*, 11(3), 261-264.
- Mir, M. A. (2024). Digital Financial Literacy and Financial Well-Being. In *Emerging Perspectives on Financial Well-Being* (pp. 57-73). IGI Global.
- Mohaghegh Kia, N., barmaki, N. & Eghdami, A. (2021). Measurment of Students Financial Literacy and its Relationship with Financil Behavior & Financial Attitude (case study : students of Parandac Institue). *Accounting and Auditing Research*, 13 (51), 187-198. (In Persian)
- Naemati, K., & Askari, H. (2022). The effect of financial knowledge and financial behavior on social responsibility. Master's thesis, Islamic Azad University, Marvdasht Branch. (In Persian)

- Respati, D. K., Widyastuti, U., Nuryati, T., Musyaffi, A. M., Handayani, B. D., & Ali, N. R. (2023). How do students' digital financial literacy and financial confidence influence their financial behavior and financial well-being?. *Nurture*, 17(2), 40-50.
- Saadat, S. A. A., Yazdakhasty, A., & Sadeqi-Arani, Z. (2024). Investigating the Effect of Financial Literacy on Financial Socialization and Financial Self-Efficacy (Case Study: Secondary School Students in Afghanistan). *Educational Leadership Research*, 8 (30), 96-129. (In Persian)
- Sabri, M. F., Anthony, M., Wijekoon, R., Suhaimi, S. S. A., Abdul Rahim, H., Magli, A. S., & Isa, M. P. M. (2021). The influence of financial knowledge, financial socialization, financial behaviour, and financial strain on young adults' financial well-being. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 11(12), 566-586.
- Setiawan, M., Effendi, N., Santoso, T., Dewi, V. I., & Sapulette, M. S. (2022). Digital financial literacy, current behavior of saving and spending and its future foresight. *Economics of Innovation and New Technology*, 31(4), 320-338.
- shahier, O., samadi largani, M., Mahfoozi, G., & Pourali, M. R. (2022). Investigating the Relationship between Personality Characteristics and Financial Well-Being and Financial Behavior of Iranian Association of Certified Public. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 11(44), 61-74.
- Zoraya, I., Agustina, Y., Usman, B. & Afandy, C. (2022). The effect of financial literacy on the financial welfare of households of Genpro SMEs in Bengkulu City, Indonesia. *Frontiers in Business and Economics*, 2(1), 54-60.